

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما السلام

www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.ir

جایگاه زنان
در نهضت عاشورا

مجموعه مقالاتی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جایگاه زنان در نهضت عاشورا

نویسنده:

حمیده مرتضوی

ناشر چاپی:

موسسه فرهنگی تبیان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	جایگاه زنان در نهضت عاشورا
۷	مشخصات کتاب
۷	مقدمه
۸	معرفی اجمالی برخی از زنان احیاگر طریق حفظ مکتب اسلام
۸	حضرت زینب
۸	حضرت ام کلثوم
۹	حضرت رباب
۹	حضرت سکینه
۱۰	حضرت ام البنین
۱۰	بانو مخدره لیلا
۱۰	فاطمه
۱۱	نمونه‌ای از مبارزه زنان همراه اهل بیت
۱۱	همسر زهیر بن قین
۱۱	همسر عبدالله عمیر کلبی
۱۱	همسر مسلم بن عوسجه
۱۱	مادر عمرو بن جناده
۱۲	به هنگام غارت خیام
۱۲	همسر خولی
۱۲	مروری گذرا بر جایگاه و نقش زن در نهضت عاشورا
۱۳	شیوه فرهنگی تربیتی امام حسین برای ایجاد آمادگی زنان
۱۳	اشاره
۱۳	هشدارها

- ۱۳ اشاره
- ۱۳ بیان خواب
- ۱۳ هشدارهای کلامی
- ۱۳ هشدارهای عملی
- ۱۴ هدف از هشدارهای تربیتی فرهنگی امام حسین
- ۱۴ روز عاشورا آخرین پیامها را می‌دهند
- ۱۴ علت شیون و بی تابي برخی زنان
- ۱۴ بعد از عاشورا، مراسم استيضاح دستگاه اموی
- ۱۵ نتیجه
- ۱۵ درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

جایگاه زنان در نهضت عاشورا

مشخصات کتاب

عنوان: جایگاه زنان در نهضت عاشورا

پدیدآورندگان: حمیده مرتضوی (پدیدآور)

وضعیت نشر: قم: مؤسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان، ۱۳۸۷

نوع: متن

جنس: مقاله

الکترونیکی

زبان: فارسی

توصیفگر: قیام عاشورا

نوازندگان

مقدمه

زنان در طول تاریخ دائماً در معرض زجر و رنج و اهانت بوده‌اند و مصیبت‌ها و مشکلاتی را بر دوش کشیده‌اند. به دلیل جاهل ننگه داشته شدن ایشان کمتر توانسته‌اند موقعیت راستین خود را دریابند و همانند مردان به انجام وظیفه و رسالت الهی خود بپردازند، هم چنین کمتر فرصت و موقعیتی برای شناخت ارزش حقیقی خود پیدا کرده‌اند و کمتر توانسته‌اند در موقعیت و منصب حقیقی خود قرار گیرند. این امر را علل و عوامل بسیاری است که تنها به ذکر چند نکته هشدار دهنده بسنده می‌شود: ۱- نشناختن یا خودشناسی زنان جای گاه زن بودن را و عدم اعتماد به نفس ۲- کوتاهی ورزیدن زنان و نداشتن شیوه مطلوب و سازنده و بالنده در زندگی ۳- شیوه‌های غیر مفید و ناپسند را جزو باور خود دانستن و عمل کردن به تعصبات کور. ۴- نقش‌های غلط اجتماعی را جزو باور خود پذیرفتن و یا شیوه تجدد گرایی را پذیرفتن و سطحی نگردن و تابع شرایط زمان و مکان و رویدادهای آن قرار گرفتن ۵- وجود مرد سالاری و بی عدالتی مردان و پذیرفتن این که زنان با ازدواج به ملکیت و کنیزی و خدمت کاری مردان در می‌آیند. ۶- پذیرش سنت‌های غلط اجتماعی حاکم بر روابط اجتماعی و فرهنگ جوامع ۷- وجود تفکر افراطی و تفریطی درباره زنان و در یک کلمه تفکر جاهلانه و به عبارتی زن در تاریخ از دو تفکر جاهلانه ناشی از دو جاهلیت آسیب دیده است چه جاهلیت قدیم که جسم زنان را دفن می‌کرد و چه جاهلیت مدرن که حیثیت و شخصیت زن را زیر لجن زارهای عفن هوس رانی و استفاده ابزاری نابود کرده است اما با بررسی تاریخ اسلام زنان که در دوران جاهلیت افرادی فراموش شده و متروک بودند و سال‌های سال از فرهنگ به دور مانده بودند با ظهور اسلام حضرت محمد (ص) به زن شخصیت داد و زن صالح را یکی از گل‌های بهشت معرفی کرد و دختر را گل خوش بو برای پدر و مادر شمرد و اسلام آنان را از حالت استضعاف بیرون کشید. در تاریخ اسلام به زنان صحابه (صحابیات برمی‌خوریم که امر هدایت و سرپرستی آنان مستقیماً به پیامبر ارتباط داشت و ایشان شخصاً به بالا بردن سطح آگاهی و فرهنگشان قیام کردند و با آوردن معلم خانه برای همسران خود و یا بردن برخی از آنان به جبهه جنگ برای مداوای مجروحان و یا از طریق مشارکت دادن آنان در امر بیعت که نوعی فعالیت سیاسی بود، به آنان شخصیت داد و تربیت الهی را به آنان عرضه کرد و آنان را تربیت کرد. ائمه اطهار در تعلیم و تربیت و ساختن زنانی فداکار و با خلوص تلاش فراوان کردند و ثمره کامل تلاش اهل بیت را در تربیت زنان تاریخ عاشورا به خوبی می‌یابیم در این مقاله سعی شده است به گوشه‌ای از شیوه تربیتی حضرت اباعبدالله الحسین (ع)

درباره شیوه رفتار اجتماعی بانوان و هم‌چنین نوع تأثیرپذیری و اثرگذاری زنان حاضر در حماسه حسینی از مکتب اهل بیت را در حد توان خویش و فهرست وار با اتکال به خدای تعالی و توسل به ائمه اطهار (ع) به رشته تحریر در آوریم امید آن که مقبول حق واقع شود و اثرگذار در امر تعلیم و تربیت باشد.

معرفی اجمالی برخی از زنان احیاگر طریق حفظ مکتب اسلام

حضرت زینب

«عقیله بنی هاشم عاقله لیبیه جزئه و کانت فی فصاحتها و زهدها و عبادتها کأیها المرتضی و أمها الزهراء، سلام الله علیهما» سخن گفتن و نوشتن از حضرت زینب (س) قافله سالار کاروان اباعبدالله الحسین از عصر عاشورا به بعد کاری بس عظیم است که از عهده نویسنده بر نیاید، مگر ذره‌ای بس ناچیز را فهرست کردن ایشان مدرس شجاعت و سخنوری در اوج فصاحت و بلاغت است محاجه کننده با دشمنان در اوج قول سدید، ذاکر و ساجد الی الله که حتی در شب یازدهم عاشورا نیز، نماز شب را با عظمت خاصی ادا می‌کند، تربیت شده خاندان عصمت و ولی الله الاعظم و تربیت کننده اولاد صالح شهید راه حق صبر عظیم و جمیلی همچون اباعبدالله دارد که در زیارت ناحیه مقدسه خطاب به ایشان آمده «لقد عجت من صبرک ملائکه السماء». درباره زینب هم آمده که از صبر تو ملائکه آسمان در شگفت شده‌اند - دارنده خصلت‌های دوازده‌گانه انبیا؛ یعنی مقام یقین قناعت صبر، مروت حلم جود و سخا، شجاعت غیرت حسن خلق صدق امانت و...، دفاع از نبوت و ولایت سخن‌رانی غرا و بلیغ در بدترین اوضاع اجتماعی ممکن (چون از شرایط سخنرانی و سخن‌غرا: عدم عوامل فشار درونی چون گرسنگی تشنگی خستگی و عدم حضور مخالفین سفاک و ظالم دارای جهل مرکب .. و وجود محیط و فضای آرام نه در محیطی که عوامل اضطراب‌زایی چون مناظر دلخراش سرهای شهدا، حضور قاتلان شهدا، و اسارت و دیدن مصیبت‌های بزرگ در حال آرامش و متانت و استواری سخن‌رانی می‌کند و با دلیل ثابت می‌کند که ظالم رستگار نخواهد شد و می‌فرماید: «الحمد لله الذی اکرنا بنبیه محمد (ص) و طهرنا من الرجس تطهیراً إنما یفتضح الفاسق و یکذب الفاجر و هو غیرنا... ما رأیت إلا جمیلاً...» که این نوشتار و این حقیر حتی از نوشتن یکی از خطبه‌های حضرت عاجز است چه رسد به بیان عظمت آن سرور زنان که در مقابل دستگاه ظلم و جور و سفاک و خون‌ریز سخن‌رانی نمود و در عرصه‌های گوناگون پرچم نهضت حسینی را به دوش کشید. حقیقتی را که حسین (ع) با خون خود نوشت ایشان تنها با کلمه گفت و در هر جا بر سر هر قدرتی فریاد زد، چون اوست نمونه تربیت شده در مکتب فاطمه زهرا (س) و امام حسین (ع) و این است الگوی زن مسلمان که چگونه باید باشد. حضرت هنگام دیدن سر اباعبدالله (ع) فی البداهه سرود: یا هلالاً لما استتم کمالاً غاله خسفه فأبدی غروباً ما توهمت یا شفیق فؤادی کان هذا مقدرماً مکتوباً

حضرت ام کلثوم

«ام کلثوم کبری کانت فهیمه جداً و ذات فصاحه متولد سال ششم هجری و همسر ایشان عون بن جعفر بن ابی طالب و بعد از حدود پنج ماه از واقعه عاشورا، در مدینه وفات می‌کند. درباره صلابت ایشان آمده که در جریان جنگ جمل حفصه از این که شعری در مجد حضرت علی (ع) به وی رسیده و اما او خواهان موفقیت عایشه است جشنی ترتیب می‌دهد که زنان آوازه خوان شعری در هجو حضرت علی (ع) بخوانند و افراد حاضر کف بزنند. ام کلثوم وارد مجلس می‌شود حفصه با دیدن حضرت ام کلثوم و شناختن ایشان شرم‌منده می‌شود و مجلس را قطع می‌کند و ام کلثوم (س) می‌فرماید: اگر امروز شما کینه‌های درون خود را درباره علی (ع) ظاهر ساختید، پیش‌تر نیز نسبت به برادرش پیامبر (ص) چنین کردید، تا خداوند در این باب آنچه خواست نازل کرد. و این تظاها علیه فان

الله هو مولیه و جبریل و صالح المؤمنین خداوند نگهبان اوست و جبرئیل و مردان صالح (حضرت علی (ع) به روایت عامه و خاصه مددکار او هستند) و آن گاه حفصه اشعار را پاره می‌کند. حضرت ام کلثوم در کربلا، هنگام وداع با امام حسین (ع) می‌فرماید: وای به حال ما بعد از تو ای ابا عبدالله امام فرمودند: خواهرم در راه خدا صبر پیشه کن ساکنان آسمان فانی می‌شوند، اهل زمین می‌میرند و همه انسان‌ها نیز، - پایان جهان - رفتن به سوی خداست و مردن و خروج از دنیاست و بدین وسیله امام حسین ایشان را می‌فرمایند که صبر پیشه کنند... و سخنی که در آن رضایت خدا نباشد، بر زبان نرانند. بعد از شهادت همه یاران امام حسین (ع)، و حرکت امام سجاد (ع) حضرت اباعبدالله به ام کلثوم (س) می‌فرمایند: ایشان را نگه‌دار تا زمین از نسل آل محمد خالی نماند. در آخرین وداع حضرت ابا عبدالله رو به ام کلثوم نمودند و فرمودند: خواهرم تو را به نیکی سفارش می‌کنم و من به سوی این قوم می‌روم ام کلثوم در خطبه‌ای خطاب به اهل کوفه بعد از بیان جریان عاشورا می‌فرمایند: «الا إن حزب الله هم الفائزون و حزب الشیطان هم الخاسرون و اشعاری را فی البداهه می‌سرایند که سراسر عظمت و بلاغت آن گفتار را می‌رساند: سَفَكْتُمْ دِمَاءَ حَرَمِ اللَّهِ سَفَكَهَا وَ حَرَمْتَهَا الْقُرْآنَ ثُمَّ مُحَمَّدٌ؛ خون ریختند که خدا و قرآن و پیامبر ریختن آن را حرام کرده بودند قتلتم افی صبراً فویل لامکم ستجزون ناراً حرماً یتوقد خطاب به دشمن می‌فرمایند: برای این کشتار آتش به زودی به سراغ شما خواهد آمد. و به هنگام ورود به مدینه با اشعار غرائی وضعیت و جریان واقعه عاشورا را به صورت شعر، فی البداهه بیان می‌کنند: نحن بنات یاسین و طه نحن الصابرات علی البلیان نحن الصادقون الناصحون .. ایشان بانویی فهیم بلیغ جلیل‌القدر و از زنان فاضل عصر خویش بودند که در کتاب‌های مختلف در عصمت این بانو، سخن‌ها نوشته شده است

حضرت رباب

ایشان دختر امرء القیس بن عدی بن اوس بن جاعر از قبیله قضاعه است که - خواهر ایشان مُحِیَآةُ هَمْسِرِ حضرت علی (ع) و سلمی همسر حضرت مجتبی (ع) بودند - دارای دو فرزند به نام سکینه و علی اصغر که بعد از شهادت علی اصغر در صحنه کربلا برای آن که مبادا حضرت اباعبدالله (ع) با دیدن حضرت رباب متأثر شوند، برای احترام و تعظیم حضرت از خیمه بیرون نیامد و صبر نیکوی خویش را نشان داد، ولی بعد از شهادت امام حسین (ع) این بانو اولین مجلس مرثیه را در دیار ابن زیاد تشکیل داد و سروده‌ای به این مضمون خواند: ... من فراموش نمی‌کنم او را، در حالی که دشمنان خیانت پیشه او را تشنه لب شهید کردند و بدن شریفش را در کربلا گذاشته و دفن نکردند... بعد از شهادت امام حسین (ع) یک سال خیمه بر روی قبر ابا عبدالله زدند و عزاداری کردند. حضرت رباب بانوی بزرگ کربلا در میان آفتاب می‌نشستند و زیر سقف و سایه نمی‌رفتند تا با این کار به امت اسلامی اعلام کنند که آن ناپاکان بی شرم پس از کشتن بدن فرزند پیامبر را در میان آفتاب به جای گذاردند و حتی دفن هم نکردند. سروده‌های فراوانی از ایشان است که از جمله .. درباره امام حسین (ع) می‌فرمایند: إِنْ الذی کان نوراً یُسْتَضَاءُ به بکربلاء قتیل غیر مدفون سبط النبى جزاک الله صالحه‌عنا و جُئِبْتَ خُسران الموازین قد کنت لی جیلاً صعباً الودبه و کنت تصحبنا بالرحم والدين من للیتامی ومن للسائلین و من یعنی و تأدی الیه کل مسکین و الله لا ابتنی صهراً بصر کم حتی اغیب بین الرمل و الطین

حضرت سکینه

حضرت سکینه (س) دختر امام حسین (ع) و حضرت رباب بنت امرء القیس بانوی دانش‌مند، دانش پرور، ادیب فصیح متقی و زاهد در پنجم ربیع الاول سال ۱۱۷ در مدینه وفات یافت امام حسین به ایشان علاقه خاصی داشتند و هنگام وداع با اهل بیت وقتی دیدند، حضرت سکینه از سایر زنان کناره گرفته و به شدت می‌گرید، وی را در آغوش گرفتند و فرمودند: سیطول بعدی یا سکینه فاعلمی منک البکاء اذا لحمام دهانی ..؛ بدان ای سکینه پس از من گریه بسیاری در پیش خواهی داشت تا آن هنگام که جان در بدن دارم با

اشک جان‌گداز خود قلب مرا آتش زن آن گاه که کشته شدم تو بهترین زنان و سزاوارترین فرد برای گریستن بر من هستی حضرت اباعبدالله سکینه را با عبارت «خیرةالنسوان خواندند که این به مقام بس والا- و ارزش مند آن بزرگوار اشاره دارد. ایشان می‌فرمایند، بعد از شهادت پدرم به هنگام عبور از کنار جسدهای مطهر، آن بدن نازنین را در آغوش گرفتم و بی‌هوش شدم در آن حال شنیدم که پدرم می‌فرمود: شیعتی ما این شربت‌م ماء عذب فاذکرونی او سمعتم بغریب او شهید فاندبونی شیعیان من هر گاه آب خوش گواری می‌نوشید، مرا یاد کنید (که تشنه لب کشته شدم و هر گاه خبر غربت غریبی و شهادت شهیدی شنیدید، بر من سوگواری کنید.

حضرت ام البنین

ام البنین (س) دختر خرام بن خالد مکابی مادر حضرت ابوالفضل بود و سه پسر دیگر به نام‌های عبدالله جعفر، عثمان که در واقعه عاشورا به شهادت رسیدند؛ هنگامی که راوی خبر شهادت تک تک پسران را می‌دهد، هر بار حضرت ام البنین می‌فرماید، از حسین (ع) و سرنوشت ایشان بگو، و این عظمت این بانوی نمونه را می‌رساند که در مکتب اسلام پرورش یافته و شهادت فرزندان خویش را در مقابل خبر از امام حسین (ع) نادیده می‌گیرد. اهمیت مقام حسین (ع) و جایگاه امامت ایشان و این که به شهادت می‌رسند، باعث می‌شود حضرت ام البنین متأثر شود و در سوگ اباعبدالله عمق تأثر وی ظاهر شود و به کسی که خبر شهادت را می‌رساند، بفرمایند، بند دلم را پاره کردی این شدت علاقه ام البنین به امام حسین (ع) حاکی از بلندی مرتبه ایمان و قوت معرفت او به مقام امامت است که شهادت چهار جوان رشید خود را در مقابل شهادت امام و پیشوای خود سهل می‌شمرد. او در مجلس عزاداری در قبرستان بقیع - که به علت قداست و در برداشتن قبور پاکان مورد احترام و محل رفت و آمد مردم مدینه و زائران قبر پیامبر بوده است - در حالی که جمعی از بانوان گرداگرد آن مخدیره بودند به یاد فرزندانش آن چنان جان‌سوز ناله می‌کرد که دشمنان و حتی دل‌سخت‌ترین دشمنان خاندان وی مانند مروان بن حکم تکان داد و متأثر کرد و جنایات بنی امیه را بر ملا ساخت

بانو مخدیره لیلا

مادر گران‌قدر حضرت علی اکبر (ع) در کربلا- نبود. ایشان دختر ابو مره بن مروه بن مسعود از طائفه ثقیف - مادر ایشان دختر ابوسفیان که به سبب وجود او بود سه طائفه معروف بنی هاشم بنی امیه و بنی ثقیف به هم پیوند خورده بود. بانوی محترمه مادر حضرت محسن این بانو در عاشورا باردار بودند و از شدت صدمات وارده در ایام اسارت در نزدیکی حلب در راه شام سقط جنین نمودند.

فاطمه

نام زیبای فاطمه برای اهل بیت بسیار خوش آیند بود و بسیاری از ائمه نام فرزندان خود را فاطمه می‌گذاشتند، حتی امام حسین (ع) دو دختر خود را به نام فاطمه کبری و فاطمه صغری نام گذاری کرد. فاطمه در تقوا، کمال فضایل و جمال همانندی نداشت و از زنان بزرگ اهل بیت و بانویی دانشمند، محدث و مبارز بود و در کربلا نقش‌های ارزنده‌ای بر عهده داشت فاطمه به همسری حسن مثنی فرزند امام حسن (ع) در آمد؛ در واقعه عاشورا، حسن مثنی مجروح شد و یکی از فرماندهان لشکر عمر سعد به دلیل رابطه خویشاوندی وی را مداوا نمود، سپس امان از عبیدالله بن زیاد گرفت و در قیام عبدالرحمن اشعث برضد امویان به وسیله زهر شهید شد. حسن مثنی و فاطمه هاشمی نسب و از جهت سیادت حسنی و حسینی بودند. امام حسین در روز عاشورا، ودیعه‌های امامت را به فاطمه تحویل داد تا پس از بهبودی امام سجاد (ع) به ایشان تحویل دهد. ایشان در سال ۱۱۰ هجری در مصر درگذشت و در

«درب احمر» دفن شد. از ایشان احادیث فراوانی نقل شده که در منابع روایی ثبت و ضبط است ایشان خطبه‌های کوبنده‌ای در کوفه کرد و به روشن‌گری قضایا پرداخت بعد از حمد الهی و پناه بردن به خدا از خدعه و نیرنگ و خطاب به اهل کوفه یا اهل الکوفه فرمود: «یا اهل المکر و الغدر و الحیل انا اهل بیت ابتلانا الله بکم... تباً لکم یا اهل کوفه؛ وضمن نیرنگ باز خواندن اهل کوفه ماجرا را شرح می‌دهند و اشعاری را فی البداهه می‌سرایند از جمله می‌فرمایند؛ «حسد تمونا ویلاً لکم علی ما فضلنا الله تعالی.. ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء و الله ذوالفضل العظیم و من لم يجعل الله نوراً فما له من نور» و همه حاضران صدا را به گریه و ناله بلند می‌کنند و می‌گویند قلب ما را آتش زدی

نمونه‌ای از مبارزه زنان همراه اهل بیت

همسر زهیر بن قین

زهیر بن قین از عثمانیان بود و در بین راه در گوشه‌ای دور از خیام امام (ع) چادر زده و طی طریق می‌کرد. امام کسی را پیش او فرستاد و او را به حضور خود خواند و وی خواست پاسخ رد بدهد که همسرش به او گفت پسر رسول خدا به دنبال تو می‌فرستد و تو در رفتن کوتاهی می‌کنی چه اشکالی دارد که بروی و سخن او را بشنوی و باز آئی و او را داشته که هر چند با کراهت به خدمت امام برسد و چنان شد که در روز عاشورا در ردیف شهدای والامقام قرار گرفت و از لعنت خدا و رسول و عذاب الهی نجات یافت

همسر عبدالله عمیر کلبی

او لشکریان ابن زیاد را در نخيله کوفه در حال حرکت می‌بیند و به همسرش می‌گوید، این سپاه کجا می‌روند؟ شوهرش می‌گوید: می‌روند با حسین بن علی (ع) بجنگند. زن با بیان آرزوی قلبی خویش که شهادت در راه حسین (ع) آرزوی بزرگی است عبدالله نیز میل خویش را برای شهادت بیان می‌کند و زن نه تنها مانع نمی‌شود بلکه وی خود نیز تشویق و ترغیب می‌شود و می‌گوید: خدا ترا هدایت کند مرا هم با خودببر و در روز هشتم محرم وارد کربلا می‌شوند و عبدالله در روز عاشورا به شهادت می‌رسد و همسرش ام وهب بنت عبید نیز شهید غیر بنی هاشم است که به شهادت می‌رسد و ایشان تنها کسی است که از بانوان که در حادثه کربلا به شهادت رسیده است او به همسرش که در حال شهادت بود، می‌گوید: چه خوب جانبازی کردی که ناگاه دشمن سر او را با عمودی خرد می‌کند.

همسر مسلم بن عوسجه

بعد از شهادت همسر، فرزندش را می‌فرستد و امام حسین (ع) اجازه نمی‌دهند ولی این مادر غیور به فرزندش می‌گوید: تو سلامت باشی و سلامتی خود را بر یاری پسر پیامبر ترجیح می‌دهی او را وادار به دفاع از سنگر ولایت می‌نماید.

مادر عمرو بن جناده

او بعد از شهادت همسرش پسر را تشویق می‌کند و امام قبول نمی‌کنند و می‌فرمایند: شاید مادر راضی نباشد، عرض می‌کند ایشان مرا به میدان فرستاده است مادر عمرو بن جناده با عمود خیمه به جنگ دشمن می‌رود و به فرمان امام برمی‌گردد و همین بانو است که بعد از شهادت فرزند که دشمن سر را به طرف خیام پرتاب می‌کند سر را برداشته می‌بوسد و به سوی دشمن پرتاب می‌کند و

یک نفر را به همین وسیله می‌کشد. مادر وهب نیز بعد از کشته شدن فرزندش به میدان می‌رود و حمله می‌کند حضرت می‌فرماید: جهاد بر زن واجب نیست به فرمان امام برمی‌گردد در حالی که زیر لب نجوا می‌کرد. «خدایا امید مرا قطع مکن. امام زمزمه او را می‌شنود و می‌فرماید: تو و فرزندت در بهشت با پیامبر و در امان او خواهید بود و خدا امید تو را قطع نخواهد کرد. مادر حضرت علی اصغر به هنگام شهادت فرزندش بدلیل دارا بودن روحیه قوی و جلوگیری از تاثیر بیشتر امام حسین (ع) از خیمه بیرون نیامد. دختران حضرت مسلم بعد از شهادت پدر، به امام عرض کردند: ما در خدمت شما خواهیم بود تا همان سرنوشتی که نصیب مسلم شد نصیب ما هم بشود. آنچه درباره این زنان بیان شده قطره‌ای از اقیانوس تعهد و ایمان و اختیار است و اینان با تحریک و تشجیع همسران و فرزندان خویش برای رفتن به سوی میدان جهاد نقش عمده و اساسی داشته‌اند.

به هنگام غارت خیام

زنان که می‌دانستند کار خصم جنبه مالی و اقتصادی دارد و می‌خواهند زیور آلات را غارت کنند، خودشان زیور آلات و جامه‌های اضافی را از خود دور کرده و به سوی دشمن پرتاب می‌کردند و زنی از قبیله بکر بن وائل که همسر یکی از لشکریان ابن زیاد بود، وقتی غارتگری دشمن را دید، چوب خیمه‌ای را برداشت و فریاد زد: ای قبیله من شما زنده‌اید و اینان خیمه‌های دختران رسول خدا را غارت می‌کنند، کار به اینجا کشیده که می‌خواهند لباس از تن حرم پیامبر در آورند، لا حکم الا لله جلوی خیمه‌ها ایستاده و اولین فردی بود که علیه دستگاه اموی طغیان کرد.

همسر خولی

با دیدن سر مطهر حضرت اباعبداله در منزل خویش تا آخر عمر خود را زینت نکرد و بر چشم سرمه نکشید. دفن شهدا روز سوم در کربلا- با غیرت زنانه و جوشش ایمان زنان قبیله بنی اسد بود که شهداء را مردان قبیله دفن کردند. زنان همراه اهل بیت در قیام عاشورا، به رغم کتک خوردن مجروح شدن اسارت غم از دست دادن همسران و فرزندان در شب یازدهم ماه محرم با وجود مصیبت بزرگ و عظیم به نگهداری اطفال پرداختند و از کودکان نگهداری کردند. ابتدا با کمک حضرت زینب و ام کلثوم به برپایی خیام نیم سوخته اقدام کردند، سپس کودکان را در آن جای داده و به سرشماری زنان و کودکان پرداخته و کودکان گم شده و فرار کرده را از داخل خارها و بیابان‌ها یافتند و یا از دست دشمن رهانیدند. اینان دریافته بودند که برای حفظ خود و مکتب اسلام باید رسالت سنگین خویش انجام دهند و به رهنمودهای امام عمل کنند. از مقدسات دفاع کنند و رسالت عاشورا را با تمام ظرافت و هنر به انجام رسانند.

مروری گذرا بر جایگاه و نقش زن در نهضت عاشورا

حادثه عاشورا، حادثه‌ای است که مرد و زن در آن نقش دارند ولی مرد در مدار خودش و زن در مدار خودش اباعبدالله اهل بیت را برای رسالتی سترک و ساختن تاریخی عظیم با داشتن نقش مستقیم حرکت می‌دهد و این زنان در ابتدای حرکت و قبل از عاشورا، عامل مهم در تشجیع و ترغیب خانواده برای دفاع از امر ولایت بودند. آغاز تاریخ نهضت حسینی از روز وفات پیامبر و آغاز سقیفه بوده است پایه این قیام در روز دوشنبه‌ای گذارده شد که گروهی با شعار «منا امیر و منکم امیر» خلافت اسلامی را به عنوان ارث خود به حساب آوردند و کوشیدند آن را تصاحب کنند. حضرت زینب (س) تحلیل‌کننده واقعه عاشورا، در عصر همان روز خونین دهم محرم در کنار جسد برادر شهیدشان نشسته و فرمودند: «بابی .. بابی من فسطاطه یوم الاثنین فیها؛ جانم فدای تو ای کسی که خیمه‌های تو را در روز دوشنبه غارت کرده‌اند.» امام حسین (ع) می‌دانستند که قیام ایشان علیه یزیدیان منجر به کشته شدن همه

همراهان می‌شود و زنان می‌بایست طلایه دار و عهده دار دنباله نهضت شوند و حقایق را علنی کنند و در عین ارزیابی قدرت زور و میزان سلطه آن به افشاگری پردازند. و این زنان همراه شدند تا حقایق را به نحو احسن بگویند، چون اگر در خانه می‌ماندند و زندگی می‌کردند، بعد از خبر شهادت نزدیکان چند روزی گریه و زاری و مسئله همان جا ختم می‌شد؛ به همین دلیل زنان همراه شدند و راه دفاع از ولایت را آموختند و قدم در راه گذاردند.

شیوه فرهنگی تربیتی امام حسین برای ایجاد آمادگی زنان

اشاره

امام (ع) از ابتدا با سخنرانی‌ها و خطبه‌ها و گفت و گوه‌های گوناگون با انصار، مهاجرین اقوام دوستان دشمنان هدف خویش را بیان کردند و راه را نشان دادند و فرمودند: «من برای اصلاح وضع امت جدم و امر به معروف و نهی از منکر قیام کرده‌ام..» و به زنان می‌فرمودند: همه می‌میرند و دوام و بقاء از آن خداوند است. بدینوسیله یادآور می‌شدند که همه رفتنی هستند خواه زود یا دیر. پس برگزیدن رفتن آگاهانه و ارزشمند بهتر است

هشدارها

اشاره

امام (ع) برای تصفیه نا آگاهانی از نا آگاهانی که همراه کاروان شده بودند و برای هشدار به نا آگاهانی که این مسیر، را نمی‌توانند بپیمایند در حین سفر هشدارهای لازم را جهت: آماده سازی آمادگی تدریجی ایجاد ثبات تدریجی و پایداری برای پذیرش سختیهای سفر و خصوصاً سختیها و مصائب بعد از شهادت می‌دادند از جمله

بیان خواب

من در این سفر خود را کشته می‌بینم - در خواب فرمودند تو نزد من خواهی آمد،- خواب دیدم سگهایی بدنم را قطعه قطعه می‌کنند و از همه بیشتر سگی تیره باخالهای سفید و سیاه مرا بیشتر آزار می‌داد.

هشدارهای کلامی

- خطاب به ام کلثوم شما باید کشته مرا به خاک نظاره کنید لیکن شما را به پرهیزگاری و صبر وصیت می‌کنم - بنی امیه تا جانم را نگیرند مرا فارغ نخواهند گذاشت - یا اختاه اسکتی رحمک الله - یا اخیه اسکتی رحمک الله لا تشمتی قوم بنا.

هشدارهای عملی

به هنگام شنیدن خبرهای گوناگون در مورد وضعیت نهضت کلمه استرجاع را بر زبان جاری می‌ساختند، یا می‌فرمودند: «لا حول و لا قوه الا بالله». بعد از شهادت حضرت مسلم (ع) دختران مسلم را مورد نوازش قرار می‌دهند به شیوه غیر مستقیم می‌فهمانند، که پدرشان شهید شده است این هشدار خوبی بود به زنانی که متزلزل بودند که و از ادامه راه و تعقیب هدف بازداشته شوند؛ ولی اگر مانند اهل بیت انتخابی آگاهانه دارند بمانند. - به کربلا می‌رسند؛ حضرت می‌فرمایند این جا سرزمین معهود است بر خلاف معمول خیمه زنان را در گودالی و در مکان پستی نصب کردند؛ آن چنان که آنان نتوانند: صحنه جنگ و خونریزی را شاهد باشند، این

نکته هشدار دیگری بود و زنان را به اهمیت قضیه نیکوتر واقف ساخت برخی زنان گریستند، برخی خواستار بازگشت به مدینه شدند، گروهی هم در این میان ساکت ماندند. و شب عاشورا نیز تصفیه‌ای دیگر و کلاس دیگری انجام گرفت خطبه امام چاره ساز بود، تنها زنان و مردانی ماندند که قادر بودند پیام شهادت را به دیگران برسانند. در روز عاشورا نیز تسلی می‌دادند و آینده را ترسیم می‌کردند و شیوه مقابله با سختی‌ها را و شیوه عزاداری را آموزش می‌دادند.

هدف از هشدارهای تربیتی فرهنگی امام حسین

تعلیم و تربیت تدریجی جدا کردن ثابت قدمان از سایرین و ایجاد آمادگی بیشتر خصوصاً در زنان مقاوم ساختن آنان آموزش شیوه عزاداری [که آه و وایلا نکردن گریبان چاک ندادن سخنان دور از شأن و مقام خویش نگفتن] جایگاه و شخصیت و شأن خود را نیکو شناختن و حفظ کردن

روز عاشورا آخرین پیامها را می‌دهند

آماده مصیبت باشید، لباس‌های خود را بپوشید و بدانید خدا حامی شماست و نجاتتان می‌دهد و عاقبت شما را به خیر قرار می‌دهد [و به این وسیله ایجاد امید و آرامش قلبی می‌نمودند که البته بعضی شیون و بی‌تابی کردند].

علت شیون و بی‌تابی برخی زنان

بی‌تابی زنان در جریان عاشورا، ناشی از غم از دست دادن همسر و فرزند و نورچشمی نبود بلکه بی‌تابی از این جهت است که مریدی مراد خود را از دست می‌دهد، شیون از اینکه با مرگ آن بزرگواران رشته دین از هم می‌گسلد، نور شریعت خاموش می‌شود، درخت امامت پژمرده می‌شود. در روز عاشورا زنان مراقب بودند، آه و ناله نکنند و به کودکان رسیدگی کنند، زنان مضطرب و افسرده را دریابند و تسلی بدهند تا مانع جهاد و مبارزه مجاهدین نشوند.

بعد از عاشورا، مراسم استیضاح دستگاه اموی

اولین مجلس عزاداری توسط حضرت زینب بر روی جسدهای مطهر شهیدان برگزار گردید، در مسیر حرکت به سوی شام مدینه و سخنرانی‌های بلیغ و خطابه‌های آتشین خاندان و اهل بیت عصمت و طهارت و بیان رنج‌ها، سختی‌ها، گرسنگی‌ها، اسارت‌ها، تشنگی‌ها، قساوت دشمن را به تصویر کشیده کودکان و زنان با مرثیه سرایی خون‌خواری وحشی گری خصم زدن و کشتن سوختن و ویران کردن خیمه‌ها، بیان تنهایی و بی‌کسی زنان در آن بیابان پراز دشمن خدانشناس سنگ دل را بیان کردند. تاریخ کربلا با تجلی حضرت زینب از عصر عاشورا آغاز می‌شود. حال شریک حسین رئیس قافله حسین است با کمک زنان اهل بیت بذر نهضتی را افشانند که هنوز آن بذر در حال رشد، و نمو است و باعث شد، پیام شهادت به گوش مردم برسد. و این نبود مگر به سبب صبر و تحمل زنانی که به ریسمان اسارت بسته شده و شهدا را پشت سر گذارند. و سرهای شهدا جلوی نظرشان با وضع غیر قابل وصف که دلها را تکان می‌داد و شیوه‌ای که حضرت زینب ام کلثوم فاطمه سکینه بکار بردند و باعث افزایش تحمل زنان و فرزندان شدند که نه شیون کنند و یقه چاک دهند و نه تصدق قبول کنند و در جلوی خصم زبون ناله و گله نمایند. آنان چون کوه استوار بودند و به همراه حضرت زینب (س) با سکوت و سکون و اطمینان از آینده خویش به بیان جنایات پرداختند و این اطاعت و همراهی زنان با حضرت زینب در تاریخ زبان زد خاص و عام و دوست و دشمن شد. با حاصل رسالت زنان حاضر در روز عاشورا به طور عبارت است از: ۱- حساب اسلام از دستگاه غاصب خلافت جدا شود. ۲- قطع نفوذ دینی باطل امویان و پرده برداری از فریب کاری‌های

دستگاه حاکمه ۳- رسوا ساختن دستگاه ظلم و جنایت اموی بیان تاریخ کربلا و بیان فرومایگی‌ها و ذنات‌های بنی امیه با حدت و شدت هر چه بیشتر- احیای روح مبارزه بین مردم و بیداری افکار و اندیشه‌ها و جذب مردم به معنویت ۵- ایجاد ارزش‌های اخلاقی جدید و توسعه معارف اصیل اسلامی

نتیجه

تاریخ عاشورا نشان داد که زن نیز می‌تواند در جهت نیل به والاترین مقام انسانی هم پای مردان و شهیدان اسلام برای تجدید بنای اسلام و قرآن قیام کند و تربیت والای انسانی خود را به جهانیان بنمایاند که چگونه فرصت ابراز شخصیت و تجلی نفخه الهی را داراست آن جا که حضرت زینب (س) در کاخ یزید بعد از آن مصیبت‌های بزرگ با کمال شجاعت اعتماد به نفس و اتکال به خداوند می‌فرماید: «ما رایت الا جمیلاً» عظمت زن نمونه اسلامی را در معرض دید همگان می‌گذارد و اثبات موجودیت و حقانیت خویش را به نام دخت پیامبر [تنها جایی که حضرت برای معرفی خود برای حاضران قسی القلب این لفظ را بکار می‌گیرند] و ادامه دهنده رسالت حسینی قرار می‌دهد و به این وسیله بذر انقلاب حسینی را در جهان هستی می‌کارد. ویژگی عمده زنان عاشورایی در نهضت عاشورا بطور خلاصه و فهرست وار عبارت بود از: زنان سرشار از عاطفه احساس علاقه‌مند به زندگی که در سایه تعلیم و تربیت الهی توانستند مدیر شایسته‌ای برای هستی خویش باشند و با تمامی ویژگی‌ها و علایق زنانگی با اولویت قرار دادن اصل تعهد و مسئولیت زندگی بدون اضطراب و دغدغه خانواده و قبیله و بهره‌گیری از دنیای مادی شرف و فضیلت ابدی را برای خویش خریداری کردند و مظهر یک زن مسئول و مبارز در برابر زمان و سرنوشت جامعه شدند.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیفزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می‌کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می‌دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه‌های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البيت عليهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث‌های بی محتوا در تلفن‌های همراه و رایانه‌ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت عليهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به

محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزارهای علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزارهای تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱

۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است،

هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می‌دارد و با حجت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

